

L'obra poètica de Quasimodo

(*El País*, 28 de febrer de 2008)

Francesc Parcerisas

Quan, l'any 1959, es va concedir el premi Nobel de literatura al poeta italià Salvatore Quasimodo, dins el panteó de la literatura italiana l'autor era una mena de «tercer en discòrdia» (José Mª Valverde, *dixit*), rere les petges de Montale i d'Ungaretti. Això, però, no hi fa res; els lectors catalans ens hem de sentir agraïts de disposar d'aquesta edició de la seva poesia completa en una edició bilingüe, i traduïda de la mà de dos notabilíssims poetes. L'edició actual ens permet de tenir Quasimodo a l'abast, i ens permet de refer una part molt interessant de la literatura de la postguerra europea que toca d'esquitllentes la subterrània pugna de la literatura catalana de l'època per treure cap i combatre, d'una banda, la llosa de la dictadura i, d'una altra, el mer resistencialisme de les catacumbes culturals. Si són lectors curiosos no es perdin el seguiment exhaustiu que Francesco Ardolino fa d'aquestes relacions al seu documentadíssim estudi introductor. De fet, Quasimodo ha tingut certa fortuna en el món de la traducció al català. La seva *Obra poètica*, en traducció de J. M. Bordas, va aparèixer a la Biblioteca Selecta el 1961 i se'n va fer una presentació a Barcelona amb la presència del poeta (que, segons Ardolino, sembla que no aconseguí desper-

tar gaire entusiasme envers la seva persona), Josep Ballester n'ha traduït *Deure i haver* (Edicions Alfons el Magnànim, València, 1992) i *El fals i vertader verd* (Bromera, Alzira, 1993) i el recull *El poeta, el polític i altres assaigs* va aparèixer el 1968 en versió de Loreto Busquets als Llibres de Sinera.

Avui, la poesia de Quasimodo sembla col·locar-nos davant un curiós enlluernament per la imatge, una brillantor que té molt de calidoscopi, amb parentiu en la generació del 27 castellana i arrels en el barroc. És la brillantor que esclata a inicis del segle XX amb el surrealisme i que, als anys 30, s'empelta d'un vernís avançat i potser fins i tot revolucionari, com ara en el lema que va enunciar el nord-americà Ezra Pound al seu eslògan *Make it new*. A les temptacions d'hermetisme de la poesia de l'època, Quasimodo hi afegeix una dosi generosa de paisatge mediterrani, de la seva història i sensibilitat, i la seva visió dels conflictes socials que van precedir i seguir la Segona Guerra. Tot plegat, en una línia constant de coherent depuració. En un article de 1950, *Una poètica*, ens ho explica: «De la meua primera poesia a la més recent només hi ha una maduració vers la concreció del llenguatge: el pas pels grecs i llatins ha estat una corroboració de la meua possible veritat representant el món.» (Al·lusió a la seva molt reconeguda feina de traductor: dels lírics grecs, de l'*Odissea*, de Catul...).

Una poesia que ens permet recórrer, a poc a poc, als mateixos textos i trobar-hi sempre caliu i espurnes i un cert grau de magnanimitat lírica: «és un dia / que torna del gel com un altre, / rutlla, vol. Però hi ets tu i no tens límits». Certament, en alguns dels meravellosos poemes que ara trobem traduïts en aquest volum hi veig aquest punt d'indefinició lírica que serveix per fer-nos la poesia de Quasimodo més propera, ja que el seu punt de lleugeresa, de realisme i d'hermetisme li serveix per enlairar el poema, per atorgar-li una transcendència, una aroma secreta, que ens el fa atractiu, misteriós i inoblidable. Que una obra d'aquesta categoria surti en una bella edició d'una editorial modesta diu molt de les actuals paradoxes del món de l'edició en català.